

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat IŞIKHAN** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Kezban KONUKÇU

İstanbul Milletvekili

Türkiye'de sermaye düzeni ve güvencesiz çalışma rejimleri, işçilerin ve emekçilerin en temel insani, sendikal ve anayasal haklarını gasp etmeye devam ederken; patronların SGK işten çıkış kodlarından Kod 46'yı bir ceza ve lekeleme sopası olarak kullanması, sermayenin kronikleşmiş bir idari kumpas yöntemine dönmüştür. Patronlar; tazminat ödememek, işçinin işsizlik ödeneği almasını engellemek ve hak arayan emekçiyi “yüz kızartıcı suç” etiketiyle damgalayarak toplumsal ve ekonomik olarak sivil ölüme mahkûm etmek için bu kodu sistematik bir tehdit aracı olarak kullanmaktadır. Bakanlığınızın ve ilgili idari mekanizmaların bu hukuksuzluğa karşı sergilediği cezasızlık ise, patronlara açık bir koruma kalkını sağlamaktadır.

Nitekim bu tablonun son örneği; Tekirdağ'ın Ergene ilçesinde Velimeşe Organize Sanayi Bölgesi'nde faaliyet gösteren Vatan Kablo fabrikasında elektrik teknisyeni olarak çalışan Yahya Vidinlioğlu'nun, işyerinde uygulanan ağır mobbing, psikolojik baskı ve emek sömürüsüne itiraz ettiği gerekçesiyle Kod 46 ile tazminatsız şekilde işten çıkarılması olmuştur. Yaklaşık 1 yıl 8 ay boyunca çalıştığı işyerinde, özellikle son 6 ayda işçilere yönelik baskının arttığını, üç işçinin yapması gereken işlerin tek işçiye yüklendiğini, yoğun çalışma koşullarının iş kazası ve meslek hastalığı riskini yükselttiğini, amir ve şefler tarafından hakarete varan ifadeler kullanıldığını ve sendikalı olduğu için baskının daha da arttığını kamuoyuna duyuran Yahya Vidinlioğlu; bölüm şeflerinin yüksek kıdemli işçilere yönelik “*Bundan sonra tüm kadroyu değiştireceğim. Bir işçi alıp bir işçi çıkartacağım*” şeklinde sözler söylediğini, bu söylemlerin işçiler üzerinde ağır psikolojik baskı oluşturduğunu ifade etmiştir.

Yaşanan hak ihlallerinin giderilmesi için işyeri yönetimine hem sözlü hem yazılı başvuruda bulunan Yahya Vidinlioğlu, sorunların çözülmesi yerine, hak arama çabasını cezalandırmak amacıyla hukuka aykırı ve keyfi biçimde, açık bir misilleme niteliği taşıyan Kod 46 kullanılarak işten çıkarılmıştır.

Yahya Vidinlioğlu, maruz kaldığı bu idari kumpası; “46. kodla işten çıkartılmam nedeniyle başka bir fabrikada iş bulmam imkânsızdır. Yüksek enflasyon ve hayat pahalılığının yaşandığı ülkemizde ev kiram, faturalarım ve evin gıda ihtiyaçları nasıl karşılanacak! Vatan Kablo’da benim işten çıkartılmamdan önce ve sonra birçok işçi, şeflerin ve müdürlerin uyguladığı mobbing ve hakarete varan sözleri nedeniyle işten ayrılmıştır. İşten tazminatsız olarak çıkartılmamın ardından sendikamla birlikte 25 Eylül 2026 Cuma günü işyerinin önünde basın açıklaması yaparak direnişe geçtim. Amacım benim yaşadığım mağduriyeti Vatan Kablo’da çalışan diğer işçiler yaşamasın”. ifadeleri ile dile getirmiştir.

Yahya Vidinlioğlu’nun Bağımsız Direnişçi İşçiler Sendikası (BADİS) öncülüğünde, diğer sendika ve demokratik kitle örgütlerinin de desteğiyle 25 Eylül 2026 tarihinden bu yana fabrika önünde sürdürdüğü adalet mücadelesinde; çıkışın iptal edilerek işe iadesinin sağlanması, şefler ve müdürlerin işçilere uyguladığı mobbing ve hakaretlerin, iş kazaları ve meslek hastalıklarının son bulması, işçilerin sendikal örgütlenmesinin engellenmemesi ve işyerindeki asgari ücretin yoksulluk sınırına çekilmesi yönünde haklı talepler dile getirilmiştir.

Öte yandan, ilgili fabrikada çalışan diğer işçilerin de peyderpey işten çıkarıldığı ve çalışanların ücretlerinden gerekçe gösterilmeksizin, resmi bir yazı veya bildirim olmaksızın usulsüz kesintiler yapıldığı yönündeki bilgiler, işyerindeki hak ihlallerinin münferit bir olayla sınırlı olmadığını göstermektedir. 4857 sayılı İş Kanunu’nun 37’nci maddesi ücret hesap pusulasında kesintilerin ayrı ayrı gösterilmesini; 38’inci maddesi ise ücret kesme cezalarının ancak TİS veya iş sözleşmesinde belirtilen nedenlerle uygulanabileceğini, işçiye gerekçesinin derhal bildirilmesini, bir ayda 2 günlük kazançtan fazla kesinti yapılmamasını ve işverenin bu yolla kestiği paraların, işçilerin eğitimi ve sosyal hizmetleri için kullanılmak üzere Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı hesabına yatırılmasını zorunlu kılmaktadır.

Bu yasal yükümlülöklere rağmen işçilerin ücretlerinden gerekçesiz kesintiler yapıldığı iddiaları, uygulamaların hukuka uygunluğuna ilişkin ciddi soru işaretleri doğurmaktadır. Bakanlığınız, kesintilerin hangi gerekçelerle ve kimin talimatıyla yapıldığını, işçilere usulüne uygun bildirimde bulunulup bulunulmadığını, işçilerin sindirilmesi veya sendikal örgütlenmenin zayıflatılması amacı taşıyıp taşımadığını açığa çıkarmak; kesinti tutarlarının ve hesaplamalarının şeffaf biçimde yapılıp yapılmadığını ve kesilen tutarların Bakanlık hesabına yatırılıp yatırılmadığını tespit etmekle, hukuka aykırı uygulamalara göz yumanlar dâhil

sorumlular hakkında gerekli işlemleri başlatmak ve işçilerin ücret haklarının gasbedilmesine son vermekle yükümlüdür.

Yapılan bu usulsüz kesintiler; açık bir kanun ihlali ve ücret gasbı olmanın ötesinde, patron tarafından emekçileri açlıkla ve güvencesizlikle sindirmeye dönük sistematik bir ekonomik ceza mekanizması ve emek denetim sopası olarak kullanılmaktadır.

Vatan Kablo'nun 2022 yılında da sendikal gerekçelerle işçileri topluca işten çıkardığı, bu uygulamanın firmanın "alışkanlık haline getirdiği" bir yöntem olduğu bilinmektedir. 2022'deki toplu işten çıkarmalar ile 2026'da Yahya Vidinlioğlu ve diğer işçilere uygulanan Kod 46 işlemi birlikte değerlendirildiğinde, firmanın sistematik bir sendika düşmanlığı ve emek sömürüsü tutumu sergilediği görülmektedir.

Vatan Kablo işçilerinin yaşadıkları; patronların korunduğu, emeğin ise lekelenerek ve baskılanarak sömürü altında güvencesiz bırakıldığı bir düzende, işçilerin hak arama çabasının cezalandırıldığının somut bir göstergesidir.

Bu bağlamda;

1. Yahya Vidinlioğlu'nun Bağımsız Direnişçi İşçiler Sendikası (BADİS) öncülüğünde 25 Eylül 2026 tarihinden bu yana Tekirdağ Vatan Kablo fabrikası önünde sürdürdüğü adalet mücadelesi ve dile getirilen hak ihlalleri Bakanlığınızın bilgisi dâhilinde midir?
2. Vatan Kablo fabrikasında Yahya Vidinlioğlu dışında da peyderpey işçi çıkarımlarının sürdürüğü ve çalışanların ücretlerinden gerekçesi açıklanmadan kesintiler yapıldığı iddiaları karşısında Bakanlığınız tarafından bugüne kadar herhangi bir denetim veya inceleme gerçekleştirilmiş midir? Gerçekleştirilmişse, tespitler ve sonuçları nelerdir?
3. Söz konusu işyerinde uygulandığı iddia edilen ücret kesintileri, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 38'inci maddesinde düzenlenen bir ayda iki gündelikten veya parça başına ya da yapılan iş miktarına göre verilen ücretlerde iki günlük kazançtan fazla kesinti yapılamayacağı hükmüne uygun mudur? Kesintiler toplu iş sözleşmesi veya iş sözleşmesinde belirtilen nedenlere dayanmakta mıdır ve işçilere kesinti gerekçeleri derhal bildirilmekte midir? Bu hususlar Bakanlığınızca incelenecek midir?
4. Anılan fabrikada işçilerin ücretlerinden kesilen cezai tutarlar, Kanun'un 38'inci maddesi gereğince işçilerin eğitimi ve sosyal hizmetlerinde kullanılmak üzere Bakanlığınızın banka hesabına yatırılmış mıdır? Yatırılmış ise son 3 yıl baz alındığında kesinti dönemleri, toplam tutarları ve ödeme tarihleri nelerdir?

5. İşçilerin ücretlerinden hukuka aykırı kesintiler yapıldığı ve peyderpey işten çıkarmaların sürdüğü iddiaları karşısında, Vatan Kablo fabrikasında iş müfettişi görevlendirilerek kapsamlı bir inceleme ve gerekli denetimler başlatılacak mıdır? Hukuka aykırılık tespit edilmesi hâlinde sorumlular hakkında hangi idari yaptırımlar uygulanacaktır?
6. Yahya Vidinlioğlu'nun ağır iş yükü, mobbing ve sendikal baskılara karşı yaptığı başvuruların hemen ardından Kod 46 ile işten çıkarılmış olması dikkate alınarak, bu fesih işleminin bir "misilleme (cezalandırma)" niteliği taşıyıp taşımadığı Bakanlığınızca incelenmiş midir?
7. Söz konusu fabrikada çalışırken işine son verilen Yahya Vidinlioğlu ile diğer işçilerin gasbedilen kıdem ve ihbar tazminatı haklarının ödenmesi, Kod 46 lekesinin SGK kayıtlarından derhal silinmesi ve işe iadelerinin sağlanması adına Bakanlığınız adli ve idari merciler nezdinde bir girişimde bulunacak mıdır?
8. İşverenlerin yargı kararı veya somut delil olmaksızın, sırf tek taraflı beyanıyla işçileri SGK kayıtlarına Kod 46 (yüz kızartıcı suç) ile işlemesinin, işçinin lekelenmesinin ve işsizlik ödeneğinden mahrum bırakılmasının önüne geçilmesi adına Bakanlığınızca yürütülen bir mevzuat veya idari düzenleme çalışması var mıdır?
9. Vatan Kablo fabrikasında son 5 yıl içerisinde kaç işçi Kod 46 veya benzeri (Kod 42, Kod 49 vb.) ahlak ve iyi niyet kurallarına aykırılık gerekçeleriyle tazminatsız olarak işten çıkarılmıştır? Bu fesihlerin kaçısı yargıya taşınmış ve işçi lehine sonuçlanmıştır?
10. Fabrikada amir ve şeflerin kıdemli işçilere yönelik mobbing, tehdit ve "kadroyu yenileme" söylemlerine karşı 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile Türk Borçlar Kanunu'nun işçiyi koruma hükümleri kapsamında idari bir soruşturma yürütülecek midir?
11. Firmanın 2022 yılından bu yana tekrarladığı iddia edilen sendikal gerekçeli işten çıkarma ve hak ihlalleri politikalarına karşı Bakanlığınızca resen veya ihbar üzerine kapsamlı bir denetim başlatılması planlanmakta mıdır?
12. Vatan Kablo ve benzeri sanayi kuruluşlarında patronların sendikasızlaştırma ve güvencesizleştirme politikalarına karşı, direnişte olan ve iş hakları ellerinden alınan emekçilerin mağduriyetlerinin giderilmesi ve işe iadelerinin sağlanması adına Bakanlığınızın acil bir eylem planı var mıdır?
13. Tekirdağ ve genel olarak Trakya bölgesindeki sanayi havzalarında artan işten çıkarmalar, mobbing ve sendikasızlaştırma baskılarına karşı bölge genelinde kapsamlı bir çalışma ortamı ve hak ihlali denetimi yapılması planlanmakta mıdır?